NAPUTAK BR. 9/13

KLASA: 011-02/13-01/29
URBROJ: 513-02-1210/1-13-1
Zagreb, 10. lipnja 2013.

Na temelju članka 9. Zakona o carinskoj službi ("Narodne novine" br. 83/09, 49/11 i 34/12) pomoćnik ministra financija i ravnatelj Carinske uprave donosi

NAPUTAK O DOKAZIVANJU CARINSKOG STATUSA ROBE ZAJEDNICE I UPORABI T2L ISPRAVA

Ovim naputkom dodatno se pojašnjava način dokazivanja carinskog statusa robe Zajednice i isprave kojima se dokazuje carinski status robe Zajednice u slučajevima kada je potrebno.

Odredbe kojima se definira carinski status temelje se na:

- Uredbi Vijeća EEZ-a br. 2913/92 kojom se donosi Carinski zakonik Zajednice (SL L 302, 19.10.1992. - u daljnjem tekstu Carinski zakonik ili CZZ) i sve njene izmjene i dopune (čl. 4., 37., 82., 83.,163.-165.,180.,);
- Uredbi Komisije EEZ-a br. 2454/93 kojom se utvrđuju odredbe za provedbu Uredbe Vijeća EEZ-a br. 2913/92 kojom se donosi Carinski kodeks Zajednice (SL L 253, 11.10.1993. - u daljnjem tekstu Uredba za provedbu Carinskog zakonika ili UPCZZ) i sve njene izmjene i dopune (čl. 313.-336.).

1. CARINSKI STATUS ROBE

Carinski status robe propisan je odredbama članka 4. st. 6. CZZ i predstavlja određenje robe kao „robe Zajednice“ i „robe koja nema status robe Zajednice“.

„Roba Zajednice“ je roba:

- u cijelosti dobivena na carinskom području Zajednice prema uvjetima iz članka 23. CZZ te koja ne sadrži robu uvezenu iz zemalja ili teritorija koji nisu dio carinskog područja Zajednice. Roba dobivena od robe stavljene u postupak s odgodom ne smatra se robom koja ima status robe Zajednice u slučajevima od posebne gospodarske važnosti utvrđenima u skladu s postupkom Odbora,
- uvezenu iz zemalja ili teritorija koji nisu dio carinskog područja Zajednice i puštenu u slobodni promet,
- dobivenu ili proizvedenu u carinskom području Zajednice, bilo isključivo od robe iz druge alineje ili od robe iz prve i druge alineje.

„Roba koja nema status robe Zajednice“ označava svu robu osim one navedene u prethodnom stavku.

1.1. Pretpostavke i dokazivanje carinskog statusa

U skladu s odredbama članka 180. CZZ i članka 313. UPCZZ, sva roba u carinskom području Zajednice smatra se robom Zajednice, osim ako se ne utvrdi da nema status robe Zajednice.

Robom Zajednice ne smatra se sljedeća roba, osim ako se u skladu s člancima 314. do 323. Uredbe utvrdi da ima status robe Zajednice:

- roba unesena u carinsko područje Zajednice u skladu s člankom 37. CZ;
- roba privremeno smještena ili u slobodnoj zoni kontrolnog tipa I. u smislu članka 799. UPCZZ ili u slobodnom skladištu;
- roba stavljena u postupak s odgodom ili u slobodnu zonu kontrolnog tipa II. u smislu članka 799. UPCZZ.

Roba Zajednice gubi taj status kada stvarno napusti carinsko područje Zajednice. Izuzetak su slučajevi kada se roba Zajednice u postupku unutarnjeg provoza -T2 (čl.163. CZZ) ili izvan carinskog postupak, praćena ispravama kojima se dokazuje carinski status robe Zajednice -T2L (čl. 164. CZZ) kreće između dvije točke unutar carinskog područja Zajednice bez gubitka carinskog statusa pri kretanju preko područja trećih zemalja.

Roba Zajednice koja je napustila carinsko područje Zajednice i kasnije se ponovno unosi u carinsko područje EU, smatra se robom koja nema carinski status robe Zajednice prilikom ponovnog unosa u carinsko područje. Kako bi se prilikom ponovnog unosa roba smatrala robom koja ima carinski status robe Zajednice, taj status potrebno je dokazati.

U skladu s općim pravilom u sljedećim slučajevima potrebno je dokazati da roba ima status robe Zajednice:

1) kada se roba Zajednice koja je napustila carinsko područje Zajednice ponovo unosi u carinsko područje Zajednice.

   Izuzetno, *dokazivanje statusa nije potrebno* ako:
   - se roba Zajednice prevozi zrakom, te ako je roba utovarena ili pretovarena u zračnoj luci na carinskom području Zajednice za isporuku drugoj zračnoj luci na carinskom području Zajednice i ako se prevozi temeljem jedinstvene prijevozne isprave sastavljene u državi članici; ili
   - se roba Zajednice prevozi između luka na carinskom području Zajednice temeljem ovlaštenja „redovnog brodarskog prijevoza“[1].

2) ako se roba Zajednice nalazi u privremenom smještaju ili u slobodnoj zoni kontrolnog tipa I ili u slobodnom skladištu
3) ako se roba Zajednice nalazi u postupku s odgodom ili u slobodnoj zoni kontrolnog tipa II.

Ako status robe Zajednice nije dokazan u slučajevima kada je to propisano, roba se smatra robom koja nema status robe Zajednice.

Roba unesena u carinsko područje Zajednice podliježe carinskom nadzoru od trenutka njezina unosa. Roba ostaje pod carinskim nadzorom sve dok je to potrebno radi utvrđivanja carinskog statusa robe, a u slučaju robe koja nema status robe Zajednice (i ne dovodeći u pitanje članak 82. st.1. CZZ), dok se njezin carinski status ne promijeni, odnosno dok se roba ne smjesti u slobodnu zonu ili slobodno skladište, ponovno izveze ili uništi u skladu s člankom 182. CZZ.

2. ISPRAVE KOJIMA SE DOKAZUJE CARINSKI STATUS ROBE ZAJEDNICE

Kada je potrebno dokazati status robe Zajednice to se može učiniti korištenjem neke od sljedećih isprava:

- isprava T2L (na primjerku 4 JCD-a);

[1] Ovlaštenje kojeg izdaju carinske uprave zemalja članica temeljem čl 313.-314a, odnosno čl. 446.-448 UPCZZ

- isprava T2LF (na primjerku 4 JCD-a) za robu koja se šalje u dio carinskog područja Zajednice ili iz njega ima status robe Zajednice, u slučajevima kada se ne primjenjuje Direktiva 77/388/EEZ;
- valjano popunjen račun ili prijevozna isprava označen sa T2L ili T2LF (koji može sadržavati samo robu Zajednice);
- brodski manifest (na brodarskim prijevozima koji se ne vrše temeljem ovlaštenja redovnog brodarskog prijevoza – čl. 313a-313b UPCZZ);
- brodski manifest ili zrakoplovni manifest u slučaju uporabe pojednostavnjenog postupka provoza 2. stupnja koji sadrži oznaku „C“ za robu Zajednice;
- kupon TIR karneta ili ATA karneta, koji sadrži oznaku „T2“ ili „T2LF“ ovjeren od otpremnog carinskog ureda (ako karnet sadrži robu Zajednice i robu koja nema status robe Zajednice, ove dvije kategorije robe trebaju biti navedene zasebno);
- registarske oznake vozila i isprave za registraciju vozila, kojima se nedvojbeno dokazuje status robe Zajednice, za cestovna motorna vozila registrirana u državama članicama;
- šifre i oznake vlasništva (kratice) navedene na željezničkim vagonima koji su vlasništvo željezničke kompanije iz države članice;
- izjava o statusu robe Zajednice za ambalažu (posude, pakiranja, palete i ostalu sličnu opremu, isključujući kontejnere) koja se prazna vraćaju iz drugih država članica osim ako postoji sumnja u vjerodostojnost takve izjave;
- izjava o statusu robe Zajednice za stvari u osobnoj prtljazi putnika koje nemaju komercijalnu namjenu;
- isprava T2M, za proizvode morskog ribolova i robu dobivenu iz takvih proizvoda izlovljenu brodovima i dobivenu na brodovima tvornicama Zajednice, izlovljene u vodama koje nisu teritorijalne vode ili izvan područja Zajednice;
- isprava koja potvrđuje da roba u slobodnim zonama kontrolni tip. I ili u slobodnom skladištu ima carinski status robe Zajednice (Prilog 109. UPCZZ);
- Kontrolni primjerak T5. (Napomena: koristi se kada je izvoz robe iz zajednice zabranjen , ograničen ili podložan izvoznim carinama ili davanjima; međutim ako se koristi pri izvozu robe na koju se ostvaruje pravo povrata davanja, ne može se prihvatiti kao isprava kojom se dokazuje status robe.

Isprave za dokazivanje statusa robe Zajednice i pripadajuća pravila, ne mogu se koristiti za robe za koje su provedene izvozne formalnosti i za robe stavljene u carinski postupak unutarnje proizvodnje (čl. 314. st. 3. UPCZZ).

Ako su ispunjeni uvjeti za izdavanje isprave za dokazivanje statusa (iz čl. 315.- 323.) iste se mogu izdati i naknadno (retroaktivno). U takvim slučajevima na njima je potrebno crvenom bojom navesti jedan od izraza navedenih u čl. 314.c st.3. koji na hrvatskom jeziku glasi „Izdano naknadno“. Isprava se može naknadno izdati samo ako je nakon pomne provjere utvrđeno ispunjavanje svih uvjeta za izdavanje.

T2L isprava može se naknadno izdati za robu za koju je greškom podnesena deklaracija T1, pri čemu T2L isprava mora sadržavati poziv na broj odnosne T1 deklaracije.

Carinski uredi u RH prihvatit će T2L ispravu naknadno izdanu u državi članici ili državi potpisnici Konvencije o zajedničkom provoznom postupku. U slučaju sumnje u vjerodostojnost i ispravnost isprava zatražit će administrativnu pomoć od carinske službe države u kojoj je isprava izdana (čl.314a UPCZZ i čl. 21. Dodataka II Konvencije o zajedničkom provoznom postupku).

Ukoliko to zahtijevaju okolnosti, temeljem zahtjeva gospodarstvenika, carinski ured može temeljem T2L isprave izdati zamjenske isprave - jednu ili više novih T2L isprava.
T2L isprave mogu se u osobitim situacija dostaviti i putem elektronske razmjene podataka.

2.1. T2L isprava

T2L isprava se podnosi popunjavanjem primjerka 4. ili primjerka 4/5 Jedinstvene carinske deklaracije (JCD) propisanog oglednim primjerkom iz Priloga 31. i 32. UPCZZ. Ovaj se obrazac po potrebi može nadopuniti jednim ili više dodatnih listova koji odgovaraju primjerku br. 4 ili primjerku

br. 4/5 oglednog primjerka iz Priloga 33. i 34. UPCZZ. Umjesto dodatnih listova, kao opisni dio isprave T2L, može se koristiti popis pošiljki sastavljen u skladu s oglednim primjerkom iz Priloga 45. UPCZZ i popunjen u skladu s Prilogom 44.a.

Podnositelj upisuje oznaku „T2L„ u desno potpolje polja 1. obrasca i oznaku „T2Lbis„ u desno potpolje polja 1. svakog dodatnog lista koji se koristi.

Kada se obrazac JCD-a koristi za dokazivanje statusa robe obvezno se popunjavaju sljedeća polja: 1, 2, 3, 5, 14, 31, 32, 35 i 54. Polja 4, 33, 38, 40 i 44 mogu se popuniti po potrebi (npr. polje 44. popunjava se ako su priloženi prilozi; ako polje 31. nije potanko ispunjeno može se popuniti i polje 33; polje 4. popunjava se ako se koristi Popis pošiljki,...).

Ako se isprava koristi za kretanje robe preko Neuma na istoj mora biti i navedena vrijednost robe.

2.2. Komercijalna isprava

Kao dokaz o statusu robe Zajednice može se koristiti račun ili prijevozne isprave koja se odnosi na robu.

Račun ili prijevozna isprava mora sadržavati barem sljedeće podatke: puni naziv i adresu pošiljatelja ili predmetne osobe, ako ona nije pošiljatelj, broj i vrstu, oznake i referentne brojeve pakiranja, opis robe, bruto masu u kilogramima i po potrebi broj kontejnera.

Osoba koja podnosi ispravu istu mora jasno označiti simbolom „T2L„ i vlastoručno potpisati i ovjeriti pečatom. Na zahtjev te osobe nadležni carinski ured potvrđuje račun ili prijevoznu ispravu. Potvrda (ovjera) sadrži naziv i pečat nadležnog carinskog ureda, potpis službenika tog carinskog ureda, datum potvrde i registarski broj ili broj otpremne izjave ako se ona traži.

Ako ukupna vrijednost robe Zajednice na koju se odnosi račun ili prijevoznu ispravu nije veća od 10 000 eura, predmetna osoba ne mora tu ispravu podnijeti na ovjeru nadležnom carinskom uredu. U tom slučaju račun ili prijevozna isprava trebaju, osim gore navedenih podataka sadržavati i podatke o nadležnom carinskom uredu.

Ako se isprava koristi za kretanje robe preko Neuma na istoj mora biti i navedena vrijednost robe.

2.3. Brodarski manifest kao dokaz statusa robe Zajednice

Ako brodarska tvrtka ne obavlja redovan prijevoz potrebno je dokazivati carinski status robe Zajednice. Primjer takvog kretanja je sljedeći:

<u>Slobodan prijevoz između luka Genova / Marseilles:</u>

Po dolasku u Marseilles smatra se da roba nema status robe Zajednice. Za dokazivanje tog status koriste se:

- Za robu Zajednice (osim robe podložne trošarinama) koja je utovarena u Genovi koristi se isprava T2L ili, na zahtjev brodarskog društva, manifest koji nosi oznaku "C".
- Za robu Zajednice koja podliježe trošarinama i utovarena u Genovi: izdaje se prateći trošarinski dokument (PTD).

Manifest brodarske tvrtke (o slobodnom prijevozu[2]) može se koristiti kao dokaz carinskog statusa robe Zajednice ako sadrži sljedeće informacije:naziv i punu adresu brodarske tvrtke, naziv broda, mjesto i vrijeme utovara, mjesto istovara.

Pored navedenih podataka manifest mora za svaku pošiljku sadržavati sljedeće podatke:

- poziv na teretnicu ili drugu komercijalnu ispravu;
- broj, opis, oznake i referentne brojeve pošiljki;
- uobičajeni trgovački opis robe koji će omogućiti prepoznavanje robe;

[2] Prijevoz koji se ne smatra redovnim brodarskim prijevozom

- bruto težinu u kg;
- identifikacijski broj kontejnera, prema potrebi;
- te sljedeće podatke za status robe, prema potrebi:
  - slovo 'C' (istovjetno T2L) za status robe Zajednice,
  - slovo 'F' (istovjetno T2LF) za status robe Zajednice, otpremljene u, ili iz dijela carinskog područja Zajednice u kojem se ne primjenjuju odredbe Direktive 2006/112/EZ, tj. iz nefiskalnih područja;
  - slovo 'N' za svu ostalu robu.

Na zahtjev brodarske tvrtke, nadležni carinski ured ovjerava propisno ispunjen i potpisan manifest. Ovjera manifesta brodarske tvrtke u nadležnom carinskom uredu sastoji se od: naziva i pečata nadležnog ureda, potpisa službenika tog ureda i datuma ovjere.

2.3.1. Razmjena manifesta kao dokaza o carinskom statusu elektroničkim putem

Temeljem podnesenog zahtjeva carinska tijela država članica mogu ovlastiti brodarskog prijevoznika da robni manifest koji služi za dokazivanje statusa robe Zajednice ne moraju sastaviti sve do, najkasnije, dana nakon odlaska plovila, a svakako prije njegovog dolaska u luku odredišta.

Odobrenje se može izdati samo međunarodnim brodarskim društvima koja:

- ispunjavaju uvjete iz čl. 373. UPCZZ; iznimno od odredaba članka 373. st. 1. točke (a), brodarska društva ne moraju imati sjedište u Zajednici ukoliko tamo imaju regionalni ured, i
- koriste elektroničke sustave razmjene podataka za prijenos informacija između otpremne i odredišne luke u Zajednici, i
- učestalo prometuju između država članica na priznatim relacijama.

Nakon primitka zahtjeva, carinska tijela države članice u kojoj brodarsko društvo ima sjedište obavještava o tom zahtjevu ostale države članice na čijem teritoriju se nalaze otpremna i odredišna luka.

Ako u roku od 60 dana od datuma obavijesti ne stigne nikakva primjedba, carinska tijela zemlje u kojoj je zahtjev podnesen odobravaju primjenu pojednostavnjenog postupka.

Ovo odobrenje važi samo u predmetnim državama članicama i primjenjuje se samo na provoz između luka koje su u njemu navedene, a provodi se na sljedeći način:

- robni manifest za otpremnu luku prenosi se pomoću elektroničkog sustava razmjene podataka do odredišne luke;
- brodarsko društvo u manifest robe unosi podatke navedene u članku 317.a st. 2.;
- manifest robe poslan elektroničkom razmjenom podataka (manifest robe iz razmjene podataka) podnosi se carinskim tijelima u otpremnoj luci najkasnije na radni dan nakon odlaska plovila, a svakako prije nego plovilo stigne u odredišnu luku. Carinska tijela mogu zahtijevati podnošenje ispisa manifesta robe iz razmjene podataka kada nemaju pristup informacijskom sustavu, na način na koji su odobrila carinska tijela, koji sadrži manifest robe;
- manifest robe iz razmjene podataka podnosi se carinskim uredu nadležnom za luku odredišta. Carinska tijela mogu zahtijevati podnošenje ispisa manifesta robe iz razmjene podataka kada nemaju pristup informacijskom sustavu, na način na koji su odobrila carinska tijela, koji sadrži manifest robe.
- na odgovarajući način se primjenjuje čl. 448. st. 5.

Detaljno pojašnjenje o postupku TC12 i njegovom odobravanju, sadržaj odobrenja te podaci o tijelima država članica nadležnim za savjetovanje u postupku odobravanja uporabe ovog pojednostavnjenja dostupni su u Priručniku o provozu, Dio II Status robe, Prilog 8.2.

Nadležno tijelo iz 8.2. u Republici Hrvatskoj je Ministarstvo financija – Carinska uprava, Sektor za carinski sustav i procedure.

Zahtjev za uporabu ovog pojednostavnjenja brodarski prijevoznici iz Republike Hrvatske podnose mjesno nadležnom područnom carinskom uredu.

3. POSTUPAK MJESNO NADLEŽNOG CARINSKOG UREDA NA PODRUČJU RH

Isprava T2L se može radi potvrđivanja (ovjere) podnijeti bilo kojem carinskom uredu na carinskom području EU kojem se roba podnese ili radi otpreme prvi put natovari na prijevozno sredstvo.

To znači da se roba i isprava kojom se dokazuje status mogu, radi izdavanja T2L isprave, podnijeti mjesno nadležnom carinskom uredu koji se nalazi u unutrašnjosti carinskog područja ili izravno carinskom uredu na vanjskoj granici preko kojeg namjerava napustiti carinsko područje Zajednice (što je bez sumnje jednostavnije i praktičnije).

3.1. T2L isprava

T2L isprava podnosi se u jednom primjerku. Carinski ured evidentira podnesenu isprava u kontrolnik K-820 pri čemu polje „Isprava+ br“ popunjava tako što se kao oznaka isprave unosi „T2L“ a kao broj minimalno oznaka „JCD4“ ili „JCD4/5“ .

Carinski ured ovjerava T2L ispravu i po potrebi sve uporabljene dopunske isprave ili popis pošiljki. Priložena isprava ovjerava se tako što se u polje „C (Otpremni ured)“ T2L isprave unesu datum potvrde, evidencijski broj isprave (šifra carinskog ureda/šifra kontrolnika/redni broj iz kontrolnika/ddmmgg), naziv i pečat carinskog ureda i potpis i faksimil carinskog službenika. Dopunske isprave ili popis pošiljki potvrđuju se upisivanjem evidencijskog broja navedenog na T2L ispravi. Evidencijski broj upisuje se ručno, ovjerava pečatom carinskog ureda te potpisom i faksimilom carinskog službenika.

Carinik vraća podnositelju izvornik T2L ispravu i ostale isprave.

3.2. Komercijalna isprava

Kada se koristi komercijalna isprava podnositelj je dužan istu jasno označiti upisom simbola „T2L„ i vlastoručno potpisati. Carinski ured kojem je podnesena roba i isprava ovjerit će (neovisno o vrijednosti robe) podneseni račun ili prijevoznu ispravu i evidentirati istu u kontrolnik K-820 pri čemu će polje „Isprava+br“ popuniti oznakom „T2L“ prvo podpolje a u drugo listi,..) i njezin broj očitan s isprave. Ovjera isprave obvezno uključuje evidencijski broj (šifra ureda/šifra kontrolnika/redni broj iz kontrolnika/datum evidentiranja i ovjere), naziv i pečat nadležnog carinskog ureda, potpis i faksimil carinskog službenika.

Nakon evidentiranja i ovjere carinski službenik vraća ispravu podnositelju.

Neovisno o vrsti korištene isprave pregled robe vrši se u stupnju neophodnom za osiguranje istovjetnosti robe.
Ako ukupna vrijednost robe Zajednice na koju se odnosi račun ili prijevoznu ispravu, (a koji su popunjeni i potpisani), nije veća od 10 000 eura, predmetna osoba ne mora tu ispravu podnijeti na ovjeru nadležnom carinskom uredu. U tom slučaju račun ili prijevozna isprava trebaju, osim gore navedenih podataka sadržavati i podatke o nadležnom carinskom uredu.

Kada je isprava ovjerena kod nadležnog carinskog ureda u unutrašnjosti carinskog područja roba praćena ispravom T2L kreće se do carinskog ureda preko kojeg će napustiti carinsko područje Zajednice.

4. POSTUPAK CARINSKOG UREDA RH PREKO KOJEGA ROBA ZAJEDNICE PRIVREMENO NAPUŠTA CARINSKO PODRUČJE ZAJEDNICE

Ako su pošiljka i T2L isprava prethodno bile podnesene nekom unutarnjem carinskom uredu u Zajednici koji je ispravu evidentirao i ovjerio, granični carinski ured preko kojega roba napušta

carinsko područje će evidentirati izlaz pošiljke u kontrolniku K-400. Pri tome će polje „Isprava+br“ označiti na gore opisani način osim što će iza oznake vrste isprave unijeti evidencijski broj kojeg je dodijelio i na ispravu ubilježio otpremni carinski ured koji je ovjerio ispravu. Izlazni ured će na ispravu također unijeti evidencijski broj iz kontrolnika K-400, što će ovjeriti pečatom ureda i potpisom i faksimilom službenika.

Međutim ako pošiljka i isprava nisu prethodno bile podnesene carinskom uredu unutar carinskog područja nego se radi ovjere podnose uredu preko kojeg izlaze iz carinskog područja Zajednice, izlazni carinski ured će evidentirati istovremeno potvrdu (ovjeru) i izlaz robe u kontrolnik K-400 i ovjeriti isprave na način koji je prethodno opisan (kod otpremnog ureda).

Prilikom evidentiranja u kontrolnik K-400 u polje „Isprava + br“ unosi se oznaku T2L i oznaku i broj isprave: Rn (za račun) JCD (za primjerak 4 JCD-a) .

Nakon evidentiranja i ovjere carinski službenik vraća izvornik isprave podnositelju.

5. POSTUPAK CARINSKOG UREDA U RH PREKO KOJEGA ROBA ZAJEDNICE PONOVNO ULAZI U CARINSKO PODRUČJE NA PODRUČJU ZAJEDNICE

Kada se, s ciljem unosa u carinsko područje, carinskom uredu u RH podnese robu i dokaz o carinskom statusu robe Zajednice (ispravno ovjeren od nekog carinskog ureda u EU/EFTA) ulazni carinski ured će evidentirati podnesenu ispravu u kontrolnik K-420 pri čemu će polja „Isprava + broj“ popuniti na prethodno opisani način.

Ulazni ured odlučuje o stupnju pregleda robe potrebnom za utvrđivanje istovjetnosti robe.

Nakon provedenih formalnosti ulazni ured pušta robu u slobodan promet, na izvornik isprave upisuje evidencijski broj, ovjerava ga pečatom ureda i faksimilom i potpisom carinika te izvornik zadržava i pohranjuje kronološkim redom.

6. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj naputak primjenjuje se od 01. srpnja 2013.

POMOĆNIK MINISTRA FINANCIJA
I RAVNATELJ CARINSKE UPRAVE

mr. sc. Zlatko Grabar

O tome obavijest:
- Uredu ravnatelja Carinske uprave,
- zamjenicima ravnateljima,
- pomoćnicima ravnatelja,
- Carinarnicama, svima,
- Samostalnom sektoru za drugostupanjski upravni postupak
- pismohrani.

Način otpreme:
- elektroničkom poštom.